

Lausunto

28.06.2024

Asia: VN/5125/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Ilmatieteen laitoksesta annetun lain ja Puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Pidämme esitettyä avaruustilannekeskuksen perustamista esitettyssä muodossa erittäin kannatettavana ottaen huomioon sen myönteiset vaikutukset maallemme, yhteistyökumppaneillemme ja koko globaalille avaruusalan ekosysteemille.

Esitetyt lakiuudistukset antavat selkeät perusteet Suomen avaruustilannekeskuksen perustamiselle ja siihen liittyville viranomaistehtäville. Uudistukset selkeyttävät myös viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Kannatamme esitettyjä lakimuutoksia.

Alla esitämme muutamia yksityiskohtaisia huomioita, jotka keskittyvät kotimaisen avaruusklusterin kehittymiseen sekä teollisuuden ja viranomaisten väliseen yhteistyöhön.

Yksityiskohtaiset huomiot

Perustelumuiotiossa todetaan, että avaruustoimialalla on jatkuvasti kasvava merkitys niin siviiliyhteiskunnalle kuin maanpuolustukselle ja viranomaistoiminnalle. Riippuvuus avaruuden suorituskyvyistä ja niiden myötä saatavista palveluista lisääntyy ja tälle kehitykselle ei ole muutosta

näkyvissä. Perustelumuistiossa todetaan myös teollisuuden ja kaupallisten toimijoiden kasvava osuus avaruustoiminnoissa.

Haluamme korostaa avaruustilannekeskuksen perustamiseen liittyvän Suomessa tapahtuvan kansallisen osaamistason ja kyvykkyyksien kehittämisen tärkeyttä. Tässä yhteistyö avaruustilannekeskuksen, yritysten sekä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa on keskeistä. Tiedon, resurssien ja osaamisen jakaminen julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden on keskeinen osa Suomen avaruuskluusterin kehittämisessä.

Asia on todettu yleisellä tasolla mm. perustelumuistion kohdassa 4.2.2 mutta näkemyksemme mukaan asian tärkeyden vuoksi se tulisi nostaa selkeämmin esiin ja huomioida myös avaruustilannekeskuksen organisoitumisessa tai työjärjestyksessä.

Olisi tärkeää, että perustelumuistio antaisi mahdollisimman vahvat perusteet avaruustoimintoihin liittyvälle puolustus-, ilmaitu-, turvallisuus- ja avaruusteollisuuden ja viranomaisten väliselle yhteistyölle, joka on toiminnan tehokkuuden ja resurssien kannalta välttämätöntä Suomen kokoiselle maalle. Resurssikysymys on erityisen tärkeä poikkeustilanteita ja valmiutta ajatellen. Niihin liittyvät toimintamallit ja yhteistyörakenteet teollisuuden kanssa on luotava normaalioloissa. Teollisuuden mukanaolo tiiviissä yhteistyössä viranomaisten kanssa on tärkeä elementti kansallisen resilienssin luomisessa avaruustoimialalle.

Avaruustoimialalle tulisi luoda viranomaisten ja teollisuuden yhteistyömalli, jotta Suomella olisi parhaat edellytykset pärjätä kansainvälisesti erittäin kilpaillulla ja vaativalla toimialalla. Viranomaisten ja teollisuuden yhteistoiminnan välttämättömyydestä ja sen tiivistymisestä avaruustoimialalla esimerkkeinä ovat NATO:n kumppanuusaloite Alliance Persistent Surveillance from Space (APSS) sekä Yhdysvaltojen National Reconnaissance Office (NRO) yhteistyö avaruusteollisuuden kanssa globaalin tiedustelu- ja valvontakyvyn rakentamisessa.

Avaruustilannekeskuksen taloudellisista vaikutuksista toteamme, että uuden suorituskyvyn rakentamisvaiheessa tulisi jättää riittävää väljyyttä kustannusten hallintaan. Etenkin, kun kyseessä on erityisen voimakkaasti kasvava toimiala, jonka dynamiikka muuttuu vallitsevassa maailmantilanteessa nopeasti. Lisäksi keskuksen tehtävät ja toiminta tulee rajata niin, että se ei käytä vähiä resurssejaan siihen mitä tehdään jo muualla nykyisten tai potentiaalisten yhteistyökumppanien toimesta vaan toiminta tuottaa aitoa lisäarvoa joko maallemme tai yhteistyöverkostollemme tai parhaassa tapauksessa molemmille.

Pääsihteeri

Tuija Karanko

Karanko Tuija
Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry